

MENTUL
24 Cor.
12
2
Duminecă
4 Cor.
România și
10 Cor.
pentru Ro-
mânia pe
tranzit.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrise nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Actări kossuthiste.

cu desăvârșire greșit a vorbi de un politic kossuthist român. El nu există în stare embrională măcar. Programul kossuthist este cel mai radical din câte se cunosc, nu numai în Ungaria ci în întreaga Europă. Firea poporului român este din natură conservativă și nu se împacă cu programe radicale. Mai sunt și alte momente, precum reacția românilor antipatică politica kossuthistă, așa că kossuthizarea românilor nu va fi pentru timpuri câte se pot prezice o primejdie iminentă.

Organismul nostru național decurge dintr-un alt proces, care stă în legătură cu kossuthismul și care trebuie să ne pună în gardă.

Tabăra kossuthismului se scurge de la câțiva ani încoace un fel de infecție care se propagă spre lăcașul nostru curățel și sănătos. Dela Budapesta, metropola kossuthistă, otrava a fost dusă în mitra unui om greu mai întâi la Sibiu, în cetatea lui Șaguna. Efectul ei demoralizator n'a fost mare, fiindcă spiritul lui Șaguna era puternic și domina societatea românească apărând-o de molipsire. După o vreme ne trezim că puroaiele se propagă în curtea episcopală din Arad. Am văzut cu toții cu mic cu mare, cu tînăr și cu bătrîn ca să ne curățim casa de murdăria kossuthistă. Am dat toate silințele ca să punem în viitor un păstor vrednic, care să ne curățească lăcașul de toate relele. N'am putut ajunge scopul acesta bun, fiindcă murdăria și mai puternicii noștri au servit kossuthismului armele în contra noastră.

La Arad otrava a trecut Murășul și s-a scurs printre sufletele nevinovate ale cetățenilor noștri. Un fiu vanitos al lor a rămas ca să lărgească canalul de scurgere și să-și facă chiar acolo un rezervoriu, adică o penieră a infecțiilor. Roadele acestei otrăviri s'au văd astăzi de toți românii: un unguresc, fondat și întreținut cu bani kossuthiști, un deputat kossuthist ales în anul Brediceanu, doi episcopi români înfrunțați cu sabie românească, pusă în mână de Șaguna.

Memoriul, publicat mai deunăzile de ziarul german »Reichspost«, a luat ființă tot în țara noastră cloacă. Este indiferent, dacă este al partidului moderat sau al kossuthistului, acestui memoriu sau numai nașul lui, fiindcă el s'a scurs din rezervoriul murdăriei kossuthiste. Nașterea moartă a partidului »moderat« nu este nici ea altceva decât un stărv kossuthist.

Acum începe iarăși să miroasă urit și la Arad mitropolitană din Sibiu. S'a descoperit și a fost pus în vederea publică un

canal subteran ascuns, care duce dela Caransebeș peste Sibiu la Budapesta. Smeritul vlădică dela Arad avea fără îndoială cunoștință de existența acestui canal ascuns, când și-a îndreptat pașii îndrăzneți spre statueta unui erou slăvit de unguri, tocmai pentru că a încercat să sdrobească tot ce este pentru noi sfânt.

Pe lângă casa noastră curățică s'a ridicat un grajd al lui Augias. El trebuie curățit și dărâmat până la pământ, dacă voim să ferim de infectare întregul nostru așezământ național. Nu considerați numai aspecte naționale, nici numai politice, ci mai ales morale ne silesc la aceasta operațiune indispensabilă. Este dureros că canalele de scurgere ale infecțiilor trec prin curțile noastre episcopale. Dar ele au fost alese și ochite anume de aceia ce vor să ne piardă. Nu sunt ele bastioanele cele mai însemnate pe linia noastră de apărare? Este un efect al introducerii murdăriilor în aceste bastioane când dominează la denumirea comandantilor lor un *spirit negustoresc-ovresc*. Se fac între cei ce se simt chemați a purta mitra arhierescă și între cei ce o poartă *tîrgari formale*, în socoteala sfintei noastre biserici.

În discursul de deschidere al sesiunii prezente a congresului nostru național bisericesc, Prea Sfințitul Metropolitan Ioan a citat cuvintele Marelui Andreiu: că »întreaga răspundere pentru soarta viitoare a bisericii o va purta din momentul înființării constituției sale congresul, adică reprezentanța legală a bisericii vii. Nu va putea lua aceasta mare răspundere congresul, când va îngădui ca spiritul negustoresc-ovresc să domineze în biserică, când va permite ca în cercurile înalte bisericești din Sibiu să facă cumpărări și vânzări de mitre episcopale, să facă tocmeala în favorul evident al simbriașilor unei politici destructive.

Șaguna n'a fost bărbatul vorbelor ci al faptelor, și când invocăm spiritul lui în mijlocul nostru astăzi, să nu o facem numai prin cuvinte alese și frumose așezate, ci să facem și noi în acest spirit; să nu ne facem numai că admirăm o viață strălucită a înaintașului mare, fiindcă așa ne șede bine și așa cere lumea, ci întreaga noastră ființă s-o conformăm faptelor sale și să fie străbătută până la cele mai mici fibre de curățenia aceluia duh, care dorim să domineze între noi. Poate că ființa venerabilului nostru cap al bisericii, apăsată de un șir lung de ani, din cari mulți petrecuți în luptă contra lui Șaguna, nu mai este destul de flexibilă pentru a se forma acestei recerințe. Ea numai poate decât să țină isonul la cântecul însuflețit al obștei. În acest caz cu atât mai imperativă este datoria congresului a făptui în spiritul lui Șaguna, care în zilele aceste de sărbătoare

a fost mai ales printre noi, ne-a înălțat inimile și ne-a oțălit mintea. Răspunderea mare pentru soarta bisericii apasă greu pe conștiința fiecărui reprezentant, trimis de cler și de popor în acel sfat. Ea este cu atât mai mare și mai grea cu cât se manifestă mai accentuat slăbiciunea, nedestoinicia, rătăcirea și alunecarea în conducerea afacerilor noastre bisericești.

Șaguna a prevăzut atacurile, cari se vor îndrepta din toate părțile asupra clădirii sale mărețe. El a prevăzut că aceste atacuri vor lovi înainte de toate pe purtătorii de mitre Nimeni ca el nu știa să evalueze și să cântărească mai bine stofta de arhierie de care putea să dispună biserica, mai ales când o stăpânire dușmănoasă are un amestec hotărîtor la alegeri. Întreaga sa nădejde de îndreptare a pus-o în congres. Reprezentanții clerului inferior și mai ales ai poporului laic, cari sînt în majoritate îndoită, ei au să rămână curați în toate vremurile și-și vor apăra casa lor proprie în contra tuturor primejdiilor interne și externe. Acest înțeles are declinarea răspunderii pentru soarta bisericii de către Șaguna asupra congresului.

Gonit spiritul negustoresc-ovresc din biserică, ferite curțile episcopale de infecțiile kossuthiste distrugătoare, apărate instituțiile noastre bisericești de toate învinuirile politice otrăvitoare, făcut loc larg pentru ca să străbată în toate membrele ei spiritul lui Șaguna și să le pătrundă, să le rodească la făptuire binecuvântată, — iată ce trebuie să îndeplinească congresul pentru a se descărca de răspundere, pentru a da bisericii, nouă putere în luptele ei cu vrășmașii esterne și pentru a scăpa totdeodată poporul românesc de primejdii politice, cari apasă astăzi greu asupra sufletului său.

Nu este chemată biserica, ca corporațiune organizată în mod legal, și nici datorie nu are, ca să ne facă servicii nouă, fii ai poporului, care ne luptăm pe tărâmul politic. Dar în vreme ce este dispensată dela această datorie nu-i este ei permis ca prin reprezentanții ei autorizați, să înrăurească lupta politică, după cum îi îndeamnă interesele lor personale sau ale guvernelor.

Acțiunea burdiștilor în Banat este o pornire politică, — pentru ce episcopii îi deschid porțile bisericii, o găzduiesc și intră cu ea în târg de mitre? Acțiunea d-lui Emil Babeș este de-asemeni o pornire politică, pentru ce organul de presă al mitropoliei noastre ortodoxe devine și organul de presă, singurul autorizat al acestei porniri? Ridicarea statuii lui Ludovic Kossuth urmărește un scop politic, și încă cu un ascuțit contra împăratului, a aceluia împărat care ne-a făcut marele dar al Statutului organic, ce caută un episcop român la inaugurarea lor? Sunt acțiunile politice burdiste, babeșiste și

vreme expuși haitelor burdiste cari vânează de atâtea vreme după suflete venale, — Inchipuiți-vă stând în fața unui inspector ungar și a unui protopop român dintr'o dieceză unde nu mai e nimic sfânt. Cum vor fi stând în fața acestora? Apoi iată cum: Reuniunea e de mai multă vreme fără conducere. Președintele ei s'a retras dela conducere pe temeiul unor motive grele și destul de plausible (pe care cerem să le cunoaștem și noi, lumea românească) și tot din asemenea motive și-a anunțat abdicarea și vice-președintele. De ce această învăluire mistică a motivelor »destul de plausible«? De ce nu se mărturisesc pe față. — Adunarea generală a reuniunii e condusă de vice-președinte, care ține un discurs de deschidere.

Ba se vede că a știut dinainte, că va avea să stea în fața inspectorului unguresc și declină și a »moderat« ce avea de spus. Și a moderat discursul de deschidere așa de tare, încât și se strângea inima de durere, și durerea e îndoită, căci la acest »moderatism« se mai adaugă și o regretabilă confuzie generală, care arată că d. ex-vice-președinte, ales apoi de adunare președinte al reuniunii, nu e nici decum omul providențial menit a ridica reuniunea din halul de decădere în care e, ci, cel mult îi va putea ajuta ce să se dărăpene cu desăvârșire. D. Gheorghe Jianu e un sentimentalist și un decepționat, două calități cari nu sânt pentru un conducător, nici măcar în timp de pace, necum într'o perioadă de *Sturm und Drang*, cum e aceea în care trăim și în care trebuie să luptăm — cu suprema desperare dle Jianu, care trebuie să te faci vrednic de omonimul d-tale devenind legendar.

Dsa se oprește »un moment cu gândul la această toamnă plină și fecundă, vremea bunățiilor dar și vremea întristării; vremea melancoliei cum li zic cărturaril. Și de ce se întristează lumea, mai ales toamna când are la îndemână cele mai multe din rodurile (zi: roadele, pe românește. N. A.) câmpului? Se întristează pentru că ne apropiem de adormirea (?) naturii; se apropie iarna, când înceată desfătând (?) vieții, când nu ne mai înviează verdeța câmpului, când nu ne mai desmeardă cântăreții codrului.

Toamna sburdălnicia paserilor călătoare e înlocuită prin îngrijorarea drumului greu ce au să-l facă pentru a se scăpa (!) de amenințarea (!) gerului ucigător. Și, domnilor, — continuă d. Jianu — după principiile metodei deductiv, tânguirea din aceste premise (!) ne mută imaginea (!) la îngrijorarea drumului greu ce are să-l facă de acum înainte și reuniunea noastră«. Iată deci pe d. Jianu cuprins de vârtejul sentimentalismului măăieț, iată-l ajuns la melancolie, iată-l chiar încercându-se în cele mai elementare noțiuni de psihologie și confundând »asociația de

idei« cu »metodul deductiv« — și iată-l dând-o pe coarda scepticismului care degenerază în decepțiune. Căci ascultați cum continuă d-sa pe baza »metodei deductiv«: »Nu vedeți, nu simțiți, cum și acest așezământ al nostru (Reuniunea!) e cutropit de toamna vieții sale (d. Jianu pare a fi hegelian, dar nu e; e un simplu om care și-a pierdut încrederea) după care orânduirea neînțeleasă a firii nu ne îngăduie să așteptăm decât crivățul care aruncă toate gongile pământului în culcușurile lor de iarnă. (!)

Aceste încheieri (tare d. J. în ale Logicei!), pe cât de floaroase, pe atât de isbitoare și vrednice de a fi pomenite la întâlnirea noastră de azi, n'au decât să ne strângă cât mai mult rândurile, ca în vreme de primejdie. (Nu mai are înțeles d-le Jianu, căci iarna și așa lungă toate gongile în culcușurile lor, după teoria d-tale!) Și dacă o fi să ne apuce iarna grea, nu ne rămâne decât să imităm (!) instinctul paserilor emigratoare (și imigratoare! N. A.), concludând toți fără preget la înveselitoarea reculegere.

Așa vorbește conducătorul învățătorimeii din dieceza Caransebeșului, înșirând la fraze încurcate și dând tircoale unei idei, de simburile căreia nu îndrăznește să se apropie — de teama inspectorului ungar. Apoi trebuiește ca principiu de mănecare a muncii învățătorimeii, *conștiința* sau »pe înțelesul tuturor: *omenia*«, lucruri absolut false cari ne permit o ochire în starea sufletească absolut confusă a acestei învățătorimeii care se îmbată cu vorbe fără ca să-și bată capul să și înțeleagă ce se ascunde după ele. Nici odată n'a fost *conștiința* egală cu *omenia*, cari sânt două noțiuni cu totul diferite deși au și atâtea puncte de atingere.

Cineva poate fi un om foarte de omenie fără ca pentru aceea el să realizeze atâtea cât îi dictează conștiința și cât ar putea să realizeze. Pe coarda aceasta d. Jianu mai îmbletește apoi în mod consecvent pleve, despre *învățătura pe din afară* (în loc de *învățatul*) despre »*bodicări* (!) prin toate coturile (!) sistemelor învechite», despre »*drilajul* (!) care a adus școala la bancrot pentru ca să ajungă — o, nu credeți că la nevoia imperativă a unei școli corâspunzătoare trebuințelor noastre românești actuale, nu căci d. Jianu, s'a ferit în întreg discursul d-sale ca de foc măcar să amintească, că noi sântem români și că școalele noastre sânt românești și au dreptul, garantat prin lege, de a fi astfel (era doar de față Măria Sa d. subinspector ungar în fața căruia reprezentantul cu briu roșu al bietului consistoriu dispărea ca nimica —), ci la... pedagogie experimentală! Așa! D. Jianu urmează: »Învățătorul de mâne nu se va mai ținea ca orbul de

gard de obligație (!) sistemului vechiu ci punându-se, cum s'ar zice, în pielea copilului (!) după descoperirile mai noi ale »pedagogilor experimentali« *Sikorsky Burgstein*, ș. a. va căuta să cunoască, mai bine individualitatea copilului.

Cum ajunge d. J. la pedagogia experimentală și la acești doi reprezentanți ai săi, cari o reprezintă tot cam așa de mult cum ar reprezenta d. e. Burdea ideia unității culturale românești? De unde i-o fi scos, căci noi știam până acum, că cel mai de seamă reprezentanți ai pedagogiei experimentale sânt: *Neumann, Messmer, Lay și Stern*, dar n'am auzit nici odată de cei pe cari îi învoacă d. Jianu. Te pomeniți că va fi auzit despre ei dela d. Regman, care vorbea anul trecut în »Foaia diecezană« despre *Ellen Key*, o suedeză trăsniță, ca despre o mare pedagoagă a timpului modern.

Iată cum se aventurează deci acești oameni, la lucruri despre cari nici ideile n'au și iată cum se face beția de cuvinte care zăpăcește tot mai mult dieceza întreagă, care nici așa nu e din cale afară de brează.

D. Jianu se apropie de sfârșitul discursului: »Prin pilde vii din viața de toate zilele învățătorul ar arăta, că nu s'a pomenit nicăiri vre-o abateră dela rânduiala bună din lume, vădindu-se în toate locurile și în toate timpurile că:

Omul bun petrece bine
Omul rău pățește rău.

Admirabil, d-le Jianu! Primim și propunem ca să se aducă drept exemplu Burdea al D voastre care »petrece bine« și care deci e »om bun«, iar ce oameni răi să se aducă păcătoșii acela de prin temnițele dela Seghedin, cari au »pățit-o rău«, și alți răi ca ei.

Asta-i morala dela Caransebeș! Și asta i școala »confesională«. Ce i pasă ei de idealurile cari se realizează prin mucenicie iar nu prin utilitarismul scârbos care se mulțumește să »petreacă bine« și pentru care rău pățește numai omul rău?

Și ce veți zice de cuvintele de încheiere ale dlui Jianu: »Și cum toți creștinii ne închinăm în numele Tatălui, al Fiului și al Sf. Duh: sfânta treime care netezește calea celor ce doresc să vadă bine în lume (!), tot astfel (!) să ne sârguim deci și noi învățătorii (români, unguri, fiec-o fi, N. A.) a cultiva în școală sănătatea, munca și omenia, ca să se poată fi traduse și astfel: copil să ajungă oameni sănătoși, cu ceață groasă de măcelar ca d. e. președintele Comunității de avere, să muncească fără preget ca aceeași Ilustritate« și să fie de omenie, conform adevărului »omul bun petrece bine, omul rău pățește rău«, care e mai mare decât cuvintele lui Isus: »fericiți veți fi când vă vor batjocori pe voi și ve vor

— nu-i așa »Domnișorule«? — au să vorbească și ai noștri...»

— »Da, au să vorbească...»

— »...Și o să-l huiduiască din nou?«

— »Din nou...»

— »... Și au să le strige că ștreangu-i de ei!«

— »Da, au să le strige că ștreangu-i de ei...»

— »Apoi ei de ce se lasă?«

— »Ce să facă, bade Visaloame?«

— »Să nu se lase!«

Și ochii lui mă caută.

— »Sunt prea puțin de-ocamdată. Da vezi bade Visaloame, vezi d-ta? — cum îți țiu eu mâna în mâna mea, cum îți grăiesc acum, tot așa de hotărât e, că vom fi mai mulți peste 5, peste 20 de ani.«

— »Oare așa să fie?«

— »Așa a fi. Căci nu se poate altfel. Ne stau în cale numai ortacii noștri români, cari nu s'au desțepțat încă, ne stau în cale oamenii, cari își vând sufletul pentru un blid de linte, ne stau în cale oamenii, cari simțesc că li-se clatină pământul sub picioare, și să ne bucurăm de aștia din urmă; că n'ar fi firesc să fie altfel.«

Glasul meu tremura. Trebuia să vorbim pe șoptit ca să poată auzi lumea o vorbire a unui deputat. În parlamentul asta strălucit, unde au fost batjocoriți de atâtea ori ai noștri, unde s'au încăierat de atâtea ori gloatele de oameni, peste

scaune și mese dărlmate; stetea un țăran din Ardeal și asculta vorbele de ocară aruncate din nou împotriva aleșilor săi.

— »Ce zice, ce zice?... mă întreba el mereu. Eu urmăream vorbirea deputatului și i răspundeam în cuvinte singuratic: Ticăloșie... nepatriotism... gheșeft... trădători de patrie... vânduți străinilor...»

Badea Visalom prindea cuvintele, se uita la mine — își îmbumba și-și desbumba vre-o cățiva nasturi dela surtuc.

— »Și nu răspund, ai noștri?« Nu răspund? mă întreba neliniștit.

— »Ba da, stai... stai.«

Bucuria lui când a auzit pentru întâia dată vorba lui Vlad. I sălta inima.

— »Și ce i-a spus?«

— »Ia spus că n'are dreptate.«

— »Și ce-a mai strigat acum?«

— »A strigat că protestează...«

— »Bine... Și-acum? acum? Ce face Vaida?«

— »Ride una bună...«

— »De ce ride?«

— »Ride, fiindcă e de rîs ce spune ăla.«

— »Da capăt eu gazete unde scrie cum au vorbit astăzi.«

— »Capeți.«

— »Să nu uit să o cumpărăm.«

— »Bine.«

— »Să le o cetesc în sat.«

— »Să le-o cetești.«

— »Și i-o cetesc și lui Mitru, care a votat cu ălalți.«

— »Să i-o cetești.«

Mai ascultă el, ce mai ascultă, apoi mă întreabă:

— »Da lan spune-mi care-i Kossuth și care Wekerle?«

Dau cu ochii de ei. Li arăt.

Se uită el încruntat la ei.

— »Și ălalalt?... Sgriptorul?«

— »Care sgriptor?«

— »Da Apponyi ăla...«

Tocmai acuma intra în sală, lung cât o paliță, elegant, salutând cu mâna în stânga și 'n dreapta, clatinându-se în mersu-i de cocostărc.

Mai bine nu spun comentarul Badii Visalom, cu toate că-mi stă pe buze.

Destul că ochii li scânteiau de năcaz, nările i st-teau umflate și-și strângea mâinile deolaltă.

În pauze l-am luat să ne plimbăm prin culoare. l-am arătat săliile strălucite, pline de argint și de aurituri. Prin ferestrele din sala maură vedeam Dunărea și palatul regal. Sgomotul orașului se auzea nedeslușit. Aici domnea sgomotul vorbelor aprinse. Deputații se întâlneau, steteau pe loc, se înfierbântau vorbind și plecau rotind ochii.

RETAY și BENEDEK,

atelier artistic pentru obiecte bisericesti
BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Mare magazin de tot felul de baine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernaculme, amvoane, icoane pertative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

goni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru mine, și »fericiți sunt cei gonți pentru dreptate... etc.

Și așa stăm la Caransebeș, tocmai precum se vede pe deoparte din discursul noului președinte al Reuniunii învățătoresți, și precum, pe de alta, nu se poate vedea din cauza că d-sa a evitat de a arăta de ce Reuniunea e »cutropită de toamna vieții sale, după care orânduirea neînțeleasă a firii nu îngăduie să așteptăm decât crivățul. Cerem să ni-se arate: de ce această reuniune chemată la viață înainte cu 40 de ani de către oameni idealști, trosnește astăzi în încheieturile ei și amenință să se prăbușească? *E un lucru mare acesta* și provocăm pe d. Jianu să ne deie deslușiri, căci Reuniunea dela Caransebeș nu e numai a bănătenilor, ci e a întregului neam românesc. Opinia publică românească trebuie să-i pedepsească pe vinovații cari sporesc durerile în acel petec românesc sfâșiat de atâtea hiene de legea (dar mai ales de fărădelegea) noastră ca și de alte legi. Trebuie să știm cum stăm și întrucât purtăm noi vina la prohodirea școlii noastre, ca să nu le mai facem dușmanilor noștri nedreptatea de a-i face să supoarte întreaga vină, câtă vreme noi sântem cei încărcăți de păcate.

Despre alte isprăvuri ale adunării generale din Cacova deocamdată nu vom vorbi. Așteptăm mai întâiu »reflexiile și impresiile» pe cari ni-le-a promis corespondentul nostru. Le așteptăm cu mare nerăbdare, căci ele ne vor îngădui o privire și mai exactă în acel grajd al lui Augias pe care nu l-a rănit nimeni, de cine știe când.

Deocamdată trimitem celor dela Caransebeș salutările noastre: *la revedere la Philipp!*

Scrisori din Viena.

Intrunirea partidelor politice. Creștinii sociali. Deschiderea camerii.

Viena, 20 Octomvrie.

Intrunirea partidelor politice.

În vederea deschiderii parlamentului, partidele politice au început să se agite. Duminică dimineața social-democrații au făcut o mare intrunire publică la primărie, cerând ca parlamentul să intre în activitate și să voteze legile de interes general, trebuitoare poporului și în deosebi muncitorimei.

Vasta sală de intrunire neputând cuprinde pe toți cei adunați, o parte din oratori au vorbit afară, adresându-se mulțimii din stradă.

— »Vezi bade Visaloame, pe aici vă trimiteți deputați voi, țărani. Pe gangurile astea se plimbă ei, aici se întâlnesc ei cu oamenii, cari rid și batjocoresc, aici cu alții, cari nu te scot din vorbe dulci, de trebuie să-ți lai mințile 'n cap când vorbești cu ei, ca să nu te păcălească. Șiii bade Visaloame, cât de grea este slujba lor aici?»

— »Cum să nu știu, păcatele mele?»

— »Și ce e de răș e, că oamenii ăștia, pe cari îi trimiteți voi, sânt invinovățiți, că n'au altă jantă decât să vă mulgă. Iți poți d-ta Inchipui așa ceva? Ei, cari n'au înaintea ochilor decât binele vostru, ei, cari aleargă de departe să vă apere aici, în casa țării, ei, cari au părinți și frați și surori și unchi și nepoți în satele voastre, ei, a căror durere este și a voastră — ei sânt ticăloșii, cari vreau să vă ia pâinea dela gură! Nu vezi: fiecare deputat de al nostru are frați și surori țărani, satele noastre românești i-au dat neamului nostru?»

Badea Visalom nu se poate reține, se uită țintă în ochii mei și văd cum se prelinge o lacrimă peste umărul obrazului lui.

— »Vezi, bade Visaloame — și ce te doare și mai mult e că se găsec oameni din trupul și din sângele nostru, cari se vând. Înțelegi asta? *Se vând!* Pentru ei neamul nu plătește nici o ceapă degerată, pentru ei nu e altă țintă decât căpătuiala, pentru ei dragostea față de ce este

În acelaș timp naționali germani, formați în cortegiu numărös, manifestau pe Ring, în contra cehilor și în favoarea legii Kolisko.

Când social-democrații s'au retras, în corpore, dela intrunire, s'au ivit câteva incidente — pe alocurea chiar ciocniri — între aceștia și germanii naționali. Poliția, puternic reprezentată, a știut însă să menție buna rânduială.

S'a făcut haz de ideea ingenioasă a poliției, de a se servi în acest scop și de tramvaiele electrice. În adevăr, cele două corpuri de manifestații urmându-și procesiunea de ambele părți ale șinelor, de câte ori ajungeau la începuturi de încăierări, poliștii prunceau conductorilor să dea viteză motoarelor și astfel beligeranții, spre a nu fi striviți, erau siliți să se despartă, fiecare în tabăra sa, căci dacă vre-unul ar fi dat năvală printre adversari... îl vedea sfântul.

La intrunirea socialistă s'a protestat și împotriva executării lui Ferrer. Deputatul Pernerstorfer care a atins subiectul acesta a fost foarte aplaudat.

Creștinii sociali.

La rândul lor creștinii sociali au ținut numeroase intruniri publice Luni seara. Zeci de mii de cetățeni s'au dus să sprijine punctul de vedere al acestui partid.

Oratorii principali au fost dnii: Weiskirchner, primarul Lueger, Dr. Geszmann, prezedintele Pat-tai și deputatul Nagler.

S'au votat trei moțiuni: una prin care cetățenii se ridică în potrivă ori cărei obstrucțiuni și cer parlamentului o activitate pozitivă, pe baza unei noi ordine de zi, a doua prin care se cer năzuiri de apărare a germanismului în potrivă tendințelor manifestate de cehi, pe teritoriile curat germane din Austria de jos, iar a treia este referitoare la chestia ungară și cea bosniacă.

Iată textul acestora din urmă:

»1. Adunarea de azi a alegătorilor protestează cu toată hotărârea în contra unor noi concesii pentru clica stăpâni toare din Ungaria, prin cari s'ar aduce o nouă slăbire unității imperiului și unității armatei comune.

»2. În interesul întregii monarhii, precum și, în deosebi, a celor două milioane și jumătate de germani trăitori în Ungaria, cerem liberarea, cea atât de solemn proclamată de catra Coroană, a popoarelor din Ungaria și Croația, de sub nelindreptățirea politică și națională.

»3. Cerem mai departe deputaților să se împotrivescă ori cărei orânduiri de stat, care ar tinde să prefacă toate țările Imprejurului, cucerite cu averea și sângele austriac, în domeniul al poftelor de stăpânirea maghiară.

Unul din oratori, deputatul Bielohlavek, a spus

românesc este o vorbă goală, pe care o desprețuiesc, o urăsc chiar din tot sufletul lor. Toate clipele trăite în mijlocul nostru și le amintesc numai ca să le folosească împotriva noastră, își bat capul zi și noapte cum să ne prindă mai tare în laș, ca să numai putem da nici din mână, nici din picioare.

Când le vorbești de neam — ei rid —, când le amintești de casa lor părintească — ei și o aduc aminte ca prin vis, căci casele bogate de prin Pesta le stau în cale, — când le spui: »A! ce frumoasă priveliște ar fi să fim toți românii din Ungaria într-o tabără, nedespărțiți, hotărâți, cu care nu se întră'n legături decât pe față!« ei rid, bade Visaloame, ei rid. Și când le amintești de suferințele altor neamuri, de temnițele scunde și mucegăite, cari au adăpostit trupurile celor mai buni ai lor, și le aduci drept pildă de urmat, când e vorba de drepturile unui neam — ei, cari ne-au părăsit în mijlocul luptei, făcându-se unelte, ei rid... Și risul lor ne doare, vai, cum ne doare...»

Pe lângă noi treceau deputați tineri, înfierbântați de vorbă, cu mâinile în aier la fiecare isbucnire a puvoiiului de cuvinte. Se certau pentru cercurile plănute după votul universal. Și trăgând cu urechea, auzeam ținuturi românești cum le'npart după pofta inimii lor.

că »e timpul suprem ca naționalitățile din Ungaria, în deosebi cele 2 și jumătate milioane de germani din Transilvania, să fie eliberate de sub apăsarea tirană maghiară. Noi creștinii sociali n'avem nici o ură împotriva populației ungurești. Nu sîntem în contra maghiarilor de baștină, întru cât ei alcătuiesc poporul, care e tot așa de exploatat ca și naționalitățile.

Și deputatul Silberer s'a ridicat împotriva oricăror concesii ar fi să se mai facă maghiarilor.

Dr. Geszmann, criticând stările din Ungaria, arată că pe de o parte maghiarii sânt din ce în ce mai stăpâniți de pofta de independență, iar pe de altă parte împing naționalitățile la disperare și la ură împotriva împăratului și a monarhiei.

Dr. Lueger, în felul d-sale spiritual, și a bătut joc de neconținutele planuri de clarificare ale politicianilor maghiari. »Despre partea mea, spargă și capul cum vor cu planurile astea, dar noi nu vom admite să li-se dea noi concesii.«

Deschiderea camerii.

Cum am spus, toate aceste manifestațiuni se fac în vederea redeschiderii sesiunii parlamentare care are loc azi, Miercuri. Lumea politică așteaptă cu nerăbdare acest eveniment, menit să clarifice situația, prin aceea că se va vedea dacă cehii vor să continue obstrucția, ori să permită funcționarea parlamentului. Pentru astăzi fusese decisă o intrunire a șefilor de partide pentru a vedea ce e de făcut; ea n'a avut însă loc pentru că în acelaș timp slavii aveau o intrunire pentru a decide ce poziție să ia. De aceea intrunirea șefilor de partide a fost amânată pentru mâine.

Dintre cehi se știe până acuma numai că, naționali-sociali sunt pentru obstrucție și social-democrații în contra ei. Celelalte partide n'au anunțat încă ce vor face.

Clubul deputaților socialiști de toate națiunile a ținut azi o ședință plenară, în care a decis să facă tot posibilul pentru a asigura funcționarea parlamentului. Spre acest scop ei au hotărât ca la prima ședință, înainte ca obstrucționistii să poată propune moțiuni de urgență menite să umplie ordinea de zi, să propună ei, social-democrații, două moțiuni de urgență în chestia de politică socială și anume prima prin care comitetul de politică socială este declarat constituit în permanență și o a doua prin care guvernul este învitat să ia măsurile contra scumpetel. În acelaș timp se arată anume ce măsuri să se ia. Intre măsurile propuse este una prin care se cere ca guvernul austriac să se înțeleagă cu cel ungar pentru ridicarea vămii de cereale și una prin care

— »Vezi bade Visaloame, vezi cum împart oamenii ăștia ținuturile voaste. A! De-ați fi și voi oameni, cu toții! De-ați ști sta cu pieptu'n foc — vină ploaie cu pucioasă pe capetele voaste! De-am fi cu toții o palangă de oameni hotărâți să fim români, ori să nu fim nimic!

Și cerem noi ceva ce n'avem dreptul să cerem? Nu vezi, bade Visaloame, că noi avem dreptul la viață românească, națională? Palatul ăsta, în care vorbesc acum cu d-ta, nu e ridicat și din sudoarea d-tale? N'ai dat și d-ta creștărașii, ca să se ridice și să arate lumii peștrițe ce poate să facă »Ungaria«?

Toate sălile astea cu păreții plini de aur și de argint, cu policandrele grele, cu covoarele, cari îți înăbușesc pașii, vezi — toate, dar toate au fost plătite și de ai noștri... Calcă deci apăsat. Calcă fără de nici o frică. Uită-te la toți drept în ochi. N'ai de ce să te rușinezi! Când dai de domni îmbrăcați ca ăi dela ușe, nu-ți lua pălăria ca dinaintea cine știe cui, fi om — și dute acasă, și fi apostol, bade Visaloame, fi apostol. După puterile pe cari ai. Dacă nu vom fi noi fericiți o să fie fericiți copiii copiilor noștri...»

Țăranul din Ardeal călca bărbătește pe covoarele de Smirna ale parlamentului...

În atențiunea învățătorilor!

Colecțiunea de **recvizite economice** pentru școalele pop. prețul 50 cor.

Mașina de calculat sistem Takáts, cu globurile acățătoare pentru cl. I. 26 cor. Mașina de calculat mică de mână, sistem Takáts o buc. 16 fil. (atalog de prețuri despre

cele mai noi modele de desemn se trimite gratuit. Premiat la expoziția din Cincibiserici. (Pécs) medalie de aur. Se poate comanda la **Takáts Endre**, învățător de stat în Györ.

se cere să se lese liber importul de carne din străinătate.

O hotărâre interesantă a luat clubul socialist în ce privește alegerea președintelui. Până acum președinte deputatul creștin-social Pattai, pentru a dezbiina însă partidele doritoare de lucru, mai mulți deputați cechi au făcut propunerea să se voteze ca președinte pe deputatul socialist Pernerstoffer, căci slavii împreună cu socialiștii au majoritatea. Partidul socialist a decis însă să voteze ca președinte tot pe actualul președinte Pattai, a cărui alegere este astfel asigurată. Prin aceasta socialiștii au dovedit că în adevăr au dorințe ca parlamentul să poată lucra și fac și sacrificii pentru aceasta.

Cum se vede situația e foarte încurcată în Austria. »Cor.»

Chestiunea episcopiei de Timișoara.

A cincia ședință a congresului național.

— Dela trimisul nostru. —

Sibiu, în 20 Oct.

Inițierea noilor episcopii e pusă iarăși la ordinea zilei, a stârnit azi o mare discuțiune în ședința congresului. Un adevărat nod gardean de interese și de preocupări a fost prezentat congresului prin discuția aceasta. Cu vioiciune și adesea cu îndârjire oratorii au desfășurat aproape toate ideile și argumentele ce se pot invoca în această chestiune.

Este de interes să cercetăm argumentele pentru și contra înființării episcopii noi. Argumentul de căpetenie ce s'a adus, în împrejurările de astăzi e, că *nu ne arde de episcopii*, cum s'a zis, că sântem în situațiune de apărare și defensiune, a instituțiilor noastre și toate ~~puterile disponibile~~ trebuie să fie întrebuințate pentru întărirea și menținerea lor. Școala noastră e amenințată de pieire, nu avem mijloace de ajuns ca să le putem păstra. Guvernul ne-a amenințat cu refuzarea congruei și preoțimea noastră stă în fața mizeriei. În astfel de împrejurări noile episcopii sunt un lux inexplicabil și neserios.

Mai mult chiar, iele sânt păgubitoare prin descentralizarea așezămintelor noastre. O episcopie puternică și bine înzestrată poate să reziste mai bine decât două sau trei slabe și sărace, lăsate în prada atacurilor și amenințurilor guvernului. Și-apoi — și aici se amestecă un motiv de lăcăr: greutatea episcopiscopiei de Caransebeș, nu avem noi destui episcopi, destule nouă competițiuni și lupte în jurul scaunelor episcopicești? Să mai mărim șansele acestei litațiuni în *minus* a sentimentelor de cinste politică și națională?

Sânt acestea argumente cari formulate mai ales într-o formă populară și captivantă ar putea să ademenească pe multă lume de a le da ascultare, deși nu tăgăduim ca iele cuprind și o parte oarecare de adevăr.

Credem însă că ieste o greșală de a se da o precumpănire acestor argumente față cu celelalte *pentru* înființarea noilor episcopii. Principiul ce trebuie să ne călăuzească ieste cu cât mai multe centre de control vom avea, cu atât mai multă garanție de disciplină bisericească și națională vom avea. Socialismul și pocăismul, apoi concubinajile și imoralitatea în popor au cangrenat o înmărunțită parte din poporul nostru din Bănăț, atât de viguros și conștient altfel. Trebuie

să reținem aici un cuvânt rostit de metropolitul în discuția de azi, deși iel a spus-o într-o formă exagerată:

— Luați seama, a zis, că vă veți convinge de adevărul cuvintelor mele: mai mult prețuiesc episcopii decât școalele și congrua. E o exagerare, căci folosul școalelor nu poate fi răscumpărat prin episcopi, dar e adevărat că dacă un episcop *bun* își va păstori bine credincioșii, vizitându-i și îmbărbătându-i și îndreptându-i pe calea cea bună, un folos nemăsurat ar răsări din activitatea lui. Aceasta nu se va putea însă decât în eparchii mai mici și pentru acestea ele nu pot fi respinse.

Unde să mai punem apoi folosul ce trebuie să rezulte din întărirea elementului românesc la orașe. Trebuie cât mai multe centre de viață românească unde un mănunchiu de intelectuali va putea începe organizarea mișcării politice și economice a elementului românesc din ținutul respectiv. *Cucerirea orașelor*, lozinca asta atât de mult preconizată va găsi un sprijin important în creierea noilor episcopii. În Timișoara mai ales, așezată într'un mare ținut cu multă populație românească, sporirea intelectualilor e de o necesitate imperioasă.

Intr'un cuvânt, creierea noilor episcopii, va fi un îmbucurător semn de progres și de expansiune în evoluția noastră.

Hotărârea de azi a congresului în chestia episcopiiilor a fost un succes hotărât al dlui *Emanuil Ungureanu*. De 40 de ani acest venerabil fruntaș a agitat cu o fanatică stăruință pentru ideia asta și acuma când a văzut ochii primul pas spre realizarea ideii sale de predilecție: episcopia de Timișoara a avut una din cele mai frumoase zile ale vieții sale. Membrii congresului l-au felicitat cu căldură și congresul întreg i-a făcut *ovațiuni*.

Iată știri despre mersul discuțiunii.

Ședința congresului.

Prezidează I. P. S. Sa metropolitul care deschide ședința la 9 dimineața.

Se citește și verifică sumarul ședinții trecute.

Raportorul comisiunii fondurilor Gozdu, părintele *Ivan* arată că comisiunea nu a putut controla decât conturile pe anul 1908 de carece conturile celor doi ani precedenți 1906 și 1907 nu au fost prezentate congresului și au fost examinate de consistoriul metropolitan. Spune că aceasta se bazează pe un uz mai vechiu. Găsește că el este neîntemeiat, căci congresul fiind singurul for instituit de testator pentru a da descărcarea el va trebui să examineze conturile tuturor celor trei ani de gestiune.

Se naște o discuție la care iau parte metropolitul, dnii *Partenie Cosma*, *Dr. Gh. Dobrin*, *Dr. N. Oncu*. Ei spun că uzul de până acuma e greșit, căci congresul e singurul în drept a da descărcarea. *D. Cosma* și *Oncu* propun însă ca de data asta, fiind conturile în Budapesta, să se urmeze, pentru ultima dată, acest uz.

Congresul primește.

Raportorul comisiei de validare *Dr. Gh. Popa* propune validarea alegerilor deputaților *Sofronie Nedici* în *Jam* și *Dr. Gh. Dobrin* în *Alibunar*.

Se încuviințează.

Raportorul comisiei bisericești *Dr. I. A. Preda* prezintă raportul comisiei care se primește cu două observații.

Întâi: deoaice consistorul metropolitan nu a elaborat instrucția stabilită de congresul din 1906 și nu a compus încă un formular general pentru o conscripție parochială din întreaga mitropolie, se ordonă consistorului metropolitan ca să elaboreze o instrucție amănunțită în privința condu-

cerii populației în parochii și să compună un formular general pentru o conscriere cât mai exactă și uniformă.

A doua observație.

Având în vedere că căsătoriile pur civile și concubinajile au sporit dela 1905 până la 1909, se ordonă consistorului metropolitan ca să ia toate măsurile pentru înălțurarea lor.

Raportorul comisiei financiare *Dr. N. Vecerdea*. Cere în acelaș timp ca situația averilor bisericești după raportul general al consistoriului și cere ca pe viitor să se prezinte congresului un raport amănunțit și unitar asupra.

Aici *Dr. Gh. Dobrin* releva chestia ajutorului de stat din dieceza *Caransebeșului*. Deși ajutorul acesta a fost votat de corpurile legiuitoare, guvernul refuză lichidarea lui, lucru absolut ilegal. Cere congresului să ia măsuri.

Metropolitul spune că întâi trebuie să i se aducă la cunoștință oficială, căci altcum nu poate lua măsuri.

Raportorul *Dr. N. Vecerdea* citește raportul comisiei epitropești despre conturile anilor trecuți și spune că le a găsit în rânduială afară de o sumă de 1200 de coroane pe cari le a ridicat secretarul metropolitan *Dr. N. Zigre* care nici nu locuiește în Sibiu și nu are votată suma asta de consistoriu.

Inciden'ul acesta produce impresii penibile și *d. Zigre* părăsește sala.

Metropolitul explică că *d. Zigre* a primit să fie numit secretar cu condiția ca să i-se dea și bani de locuință și a crezut că ajunge să se înscrie suma asta în budget, fără a mai produce o justificare din partea consistoriului.

Vorbesc d-nii *P. Rotar*, *Partenie Cosma*, *T. Herman*, *Mihai Popovici*, părintele *Dr. Cristea* și *Iosif Gall* a cărui propunere se primește de a se trece peste lipsa aceste formalități.

Congresul primește.

D. Emanuil Ungureanu, raportorul comisiunii speciale pentru noile episcopii, prezintă un raport amănunțit și propunerea pe care o reproducem în altă parte a ziarului nostru privitoare la noile episcopii.

D. Dr. Gh. Dobrin dă expresie părerii minorității din comisiune. Intreabă mai întâiu dacă e cu cale ca în situația de acuma să se înființeze noile episcopii când școala e amenințată și ~~congrua~~ *în ce pus în vedere?* Oare de episcopii ne arde nouă? E păcat și de timpul ce se pierde aici discutându-se chestiunea asta. Ea va întâmpina multe greutatea la împărțirea fondurilor. Propune ca congresul să facă proiectul acesta din nou obiect de studiu și după ascultarea factorilor competenți și a sinoadelor episcopicești să se prezinte viitorului congres o propunere în această afacere prin care să se rezolve definitiv complexul tuturor chestiilor cari se țin de afacerea asta.

D. Dr. N. Oncu spune că proiectul prezentat de comisiunea specială e al treilea în această afacere. Declară că votează pentru propunerea comisiunii, căci nu dorește trăgănarea chestiunii, dar să nu se uite că și cei din *Arad* au dreptul de a-și rosti cuvântul. Nu se poate hotărâ nimic până când proiectul nu se prezintă corporațiilor în drept și numai dacă ele nu vor aduce nici o hotărâre, atunci viitorul congres să decidă.

D. I. A. Preda vorbește contra proiectului spunând că nu e timpul a se discuta chestia asta, acum când situația școalelor noastre e atât de amenințată.

D. Pavel Rotaru vorbește pentru propunerea comisiunii.

Metropolitul crede că înființarea noilor episcopii e necesară. Declară că ele sunt chiar de preferit față cu școalele și cu congrua preoțească. Se va vedea atunci ce important e ca episcopii să aibă dieceze mici în cari să susție contactul cu turma păstorită vizitând-o și îmbărbătând-o. (Protestări și mare șgomot).

Discuția aceasta a aprins toate spiritele și toți sânt într'o mare încordare. Se strigă și se agită și se cere votarea al cărel rezultat nu-l poate prevedea nimeni. În sfârșit se votează și pentru propunerea *Dlui Dobrin* se dau 19 voturi iar pentru a comisiunii vre-o 26.

Rezultatul acesta produce o nouă mișcare. *D. Ungureanu* e radios și ieste încunjurat și felicitat de membrii congresului cari li fac ovațiuni.

Metropolitul închide ședința. Măine la 9 ședința viitoare.

Ședința a șasea.

— Prin telefon. —

Sibiu, 21 Octomvrie.

Prezidează mitropolitul. Părintele Vasile Mangra prezintă o propunere în care spune că în anul 1648, Domnul Constantin Brancoveanu al Munteniei, a făcut o danie de 6000 de bani bisericii române ortodoxe din Alba-Iulia, iar în anul 1700 a dăruit moșia Merișenilor și a hotărât ca toți urmașii lui în domnie, de orice neam ar fi, să dea o danie egală sau mai mare bisericii române din Ardeal. Sinodul din anul 1860 a cerut dela Alexandru Cuza înnoirea acestei danii. — Părintele Mangra cere în propunerea sa ca acum să se facă o petiție către guvernul român pentru a se obține dania din nou.

Congresul primește propunerea aceasta.

Azi s'a ales membrii consistorului mitropolitan. A reușit lista opoziției contra listei mitropolitului.

D. Vasile Goldiș face propunerea ca să se facă o reprezentare la guvern împotriva felului cum se împărțește congrua preoților, pe care guvernul o întrebuițează ca un mijloc de teroare și corupțiune.

Ședința s'a închis la ceasurile 12 și 30 minute.

* In chestia episcopului de Arad.

Aseară la orele 5 s'a ținut o consfătuire a tuturor membrilor congresului în care s'a discutat întâi chestiunea candidării pentru consistoriul mitropolitan. S'a hotărât că de aici înainte membrii din dieceza Aradului să fie reprezentați în număr egal cu reprezentanții celorlalte dieceze și să nu mai aibă unul mai mult ca până acum.

În chestia episcopului de Arad s'a hotărât a se renunța la o interpelare în congres dar s'a hotărât fără discuție și în mod unanim ca o delegațiune de doi membrii, Dr. A. Vlad și Dr. A. Papp să se prezinte la episcopul Aradului și să-i comunice o moțiune luată în consfătuire.

Dd. Dr. Aurel Vlad și Dr. Aurel Lazar, conform hotărârii membrilor congresului s'au și prezentat azi la episcopul Ioan I. Papp căruia i-au comunicat următoarea moțiune:

Deputații congresului național bisericesc reprobă participarea P. S. Sale episcopului de Arad la desvălirea statuii lui Kossuth și-l invită ca în viitor să se ferească de orice act care l-ar aduce în contradicție cu sentimentul obștesc și interesele bisericii și neamului românesc.

Ne bucurăm de această hotărâre care constituie un precedent prin care opinia publică își găsește o formă demnă și bărbătească de a da glas convingerilor și sentimentelor ei adânc jignite și de a pedepsi pe cei ce o sfidează cu un dispreț atît de suveran.

Propunerea comisiunii speciale în cauza noilor episcopii.

Iată propunerea făcută de raportorul comisiunii speciale d. Emanuil Ungureanu în chestia noilor episcopii, prezentată în ședința de ieri a congresului național bisericesc:

Cu provocare la congresul No. 64 din anul 1900; referitor la înființarea noilor episcopii gr.-or. române din Cluj, Oradea-mare și Timișoara — ca un pas

înainte în efectuarea acestui congres — acum în privința teritorului și a cheiei de împărțire a fondurilor și fundațiilor între episcopiile vechi existând și între cele nouă înființând — congresul decide în următorul mod:

1. Diecesa înființândă la Oradea-mare se va constitui din toate protopopiatele, cari stau astăzi sub jurisdicțiunea consistorului din Oradea-mare cu teritorul lor de astăzi.

2. Episcopia înființândă în Timișoara se va constitui:

a) din protopopiatele Timișorii și Comloșului-mare dela dieceza Aradului și din protopopiatele Ciacovei Verșetului și Baziașului dela dieceza Caransebeșului; Toate aceste 5 protopopiate cu întreg teritorul lor de astăzi;

b) din protopopiatele Lipovei și a Belințului — cu excepțiunea comunelor bisericesti mai jos înșirate, cari aflându-se pe teritorul comitatului Caraș-Severin trec la dieceza Caransebeșului;

c) din comunele bisericesti Biserica-albă și Naides, cari aflându-se pe teritorul comitatului Timișului, — trec dela dieceza Caransebeșului la dieceza Timișorii.

Din protopopiatele Lipovei și a Belințului trec următoarele comune bisericesti la dieceza Caransebeșului și adevărat din protopopiatul Belințului comunele: Belinț, Bara, Cladova, Cutina, Dobrești, Fadmac, Lăpușnic, Leucusșli, Rakta, Radmanăști, Tergoviști, Remete-Lunga, Mănăștur, Ohaba-Lunga, Iersnic, Bunea, Dubestii, Topla Pădurani, Coșteul-mare, Coșteul-mic, Grăini en filia Părul și Jabar; — din protopopiatul Lipovei: Spata, Bacamezeu, Bata, Brchiș, Bruznic, Bulza, Capolnaș, Caprăra, Cella, Groșii, Lalașint, Ostroș, Ohaba-sârbească, Pojega, Sălciva, Valea-mare, Vereșmart, Zabali Toate aceste comune 40 la număr trec cu întreg teritorul lor de astăzi.

3. Dieceza Clujului se va constitui pe teritoriul de astăzi al Archidiecezei și adevărat din următoarele protopopiate cu întreg teritoriul lor de astăzi și anume: Alba-Iulia, Abrud, Câmpeni, Lupșa, Turda, Cluj, Unguraș, Cetatea-de-piatră, Solnoc, Dej și Bistrița, Reghin și Murăș Oșorhei.

Noile episcopii se vor înființa cu numărul sufletelor, cari se vor afla la timpul înființării faptice pe teritoriul lor.

De cheie la împărțirea fondurilor și fundațiilor între diecesele vechi și între cele nouă să decretează pentru fiecare dieceză numărul credincioșilor, cari trec la episcopia nouă, în proporția credincioșilor să împart fondurile și fundațiunile.

Cvota din fonduri și fundațiuni ce trece la episcopiile nouă să predă prin intervenirea unui comisar al Consistorului mitropolitan la timpul care l va decide consistorul mitropolitan; cazuri de contraverză și divergență între episcopiile vechi și între cele înființând, cu privire la natura și împărțirea vre-unui sau-altui fond, sau fundațiuni, precum și cu privire la mărimea vre-unei cvote — le va regula și decide congresul din caz în caz la cererea unei sau altei dieceze.

Consistorul mitropolitan să îndrumă la timp potrivit a lua dispozițiunile necesare pentru efectuarea acestui congres.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 21 Octomvrie n. 1909.

— Pentru Reuniunea femeilor române din Arad. Viceprezidenta reuniunii, doamna Letiția Oncu, a primit din partea doamnei colonel Herbay una sută coroane taxa de înscriere ca membră fondatoare a reuniunii, împreună cu următoarea scrisoare:

Mult stimată Doamnă,

Incântată de activitatea reuniunii, deosebit dezvoltată în chestia importantă a educației de fete, vă comunic dorința de a intra ca membră în reuniune, transmițând totdeauna suma de 100 coroane.

Cu toată stima:

Valeria de Herbay.

— O nouă cucerire. Pentru întâia oară Piața cea mare a Sibiiului se împodobește cu o firmă românească: pe la jumătatea lui Octomvrie, anul curent a descris acolo o prăvălie de blănărie, împreună cu lucrătorie, dl Ilie Șteflea care a stat mai mulți ani la Viena, Berlin, Paris și Londra și căruia sperăm că i se va da ocazie să facă cinste industriei românești. Înregistrăm această isbândă cu atât mai bucuros cu cât înainte cu doi ani am avut de asemenea un moment plăcut de această natură: o firmă românească — a croitorului I. Petrașcu — în strada cea mai principală a aceluiaș oraș. Vivant sequentes.

— Björnson paralizat. Marele scriitor norvegian Björnson se află acum greu bolnav la Christiania, de paralizie, încât nici un mai poate vorbi. Cea mai dureroasă veste a fost pentru noi ardelenii, deoarece știe că glasul lui de dreptate ne luase nouă apărarea contra asupririi din partea ungarilor. Articolele lui puseră în viață situația noastră față de întreaga lume europeană și sântem îndurerăți căci cu fatalitatea boalei lui pierdem pe cel mai bun binevoitor al nostru și pe un mare om de litere.

— Mormântul mamei lui Șaguna. Părintele Gh. Ghenadie Bogoievici din Budapesta a descoperit în cimitirul Kerepes al Budapestei mormântul mamei lui Șaguna. Crucea poartă inscripția următoare: «Mult iubitei sale mame Anastasia, prea prețuitului său frate Vreța și dulcii sale surori Ecaterina, ridică monumentul acesta Andreiu Șaguna, episcop al Ardealului».

— Urmările execuției lui Ferrer. Din cauza cenzurei nu s'a putut afla nimic din Spania. Acum însă pe căi lăturale a transpirat știrea că procurorul care a susținut acuza contra lui Ferrer a fost împușcat pe stradă. Făptuitorii omorului au scăpat fără a fi prinși. Anarchia cucerește tot mai mult teren și după cât se vede puterea armată nu poate opune destulă forță resvrătiților, cari au atacat fortul dela Montjuich aruncând bombe asupra lui. În Barcelona atentatul cu bombe e la ordinea zilei, alaltăieri au explodat douăzeci și șapte pe străzile orașului și au rănit vre-o douăzeci de persoane, alte cinci au fost omorite.

Cununie. Dșoara Elena Irhaș din Băița și Dr. Dumitru Borcia din Săliște anunță celebrarea cununiei lor, care va avea loc Duminecă în 11/24 Octomvrie a. c. în biserica română gr.-or. din Băița la orele 5 p. m.

— Dșoara Laurica Butean și d. Iacob Felezeu comprabil invită cu toată onoarea la actul cununiei lor, care se va celebra în biserica gr.-cat. din Supurul-de-sus la 18 Noemvrie st. n. a. c. la orele 5 p. m.

Asasinarea lui Azew? Într'un loc pe străzile Petersburgului s'a descoperit cadavrul unui individ necunoscut. Identificarea acestui cadavru este îngrozitoare. Toată pielea corpului i-a fost jupuită. Omalmentele lui totuși dau de bănuț că cadavrul ar fi al trădătorului revoluționarilor ruși, cunoscutul spion rus Azew. Bănuiește că ar fi fost ucis de revoluționari.

Un parastas pentru Șaguna la Craiova. Trecură s'a oficiat la bisericile din orașul Craiova câte un parastas cu ocazia centenarului marelui mitropolit Șaguna. Acestui serbător s'a dat un caracter oficial. La principalele biserici din oraș au luat parte și elevii școlilor de învățământ. Astfel la biserica sf. Ilie, au luat parte Liceului Carol I, la biserica sf. Arhanghel, au luat parte elevii școlii superioare de comerț la biserica sf. Treime, societatea șolară »Ion Popescu«. Preoții au ținut cuvântări, arătând că a fost mitropolitul Șaguna.

Societatea de lectură »Inocențiu M. Clain«. Pe anul școlar 1909/10 Societatea »Inocențiu M. Clain« a teologilor români gr. cat. din Blaj s'a constituit în modul următor: Președinte: Alexandru Bugner, teolog an IV. Vice-președinte: Alexandru Lupeanu, teolog an III. Secretar: Ioan Popescu, teolog an IV. Casier: Ștefan Suci, teolog an III. Controlor: Nicolau Vescau, teolog an II. Bibliotecar: Emilian Cosma, teolog an II. Vice-bibliotecar: Emil Tatar, teolog an I. Arhivar: Ioan Cosma, teolog an III. Notar: Ioan Crișan, teolog an I. Economi: Victor Neamțu, teolog an II și Iosif Bucur teolog an I.

Comisia literară: Nicolae Costea, teolog an II. Vicențiu Pandrea, teolog an IV. Longin Cornea, teolog an III. Victor Florea, teolog an III. Codrea, teolog an II. Teodor Groza, teolog an II. Ioan Crăciunean, teolog an I. Leonte Opreș, teolog an I. Conducătorul corului: Ioan Drăgăș, teolog an IV. Conducătorul orchestrei: Băcău, teolog an II. Blaj, 18 Oct. 1909. Alexandru Bugner, președinte. Ion Popu, secretar.

Alegere de învățător. Ni-se scrie: Alegerea de învățător în comuna Srediștea mică a avut loc în 17 Octombrie sub conducerea distinsului nostru protopop Traian Oprea. Alegerea a fost în cea mai frumoasă ordine și liniște. Ales a decurs d. Ioan Albai, candidat provizor, care în scurtă vreme a câștigat încrederea și stima locuitorilor. Ni-a emoționat și frapat inima oratorică a d. Oprea, care a explicat spre înțelegerea tuturor, și a copiilor, în biserică pastorala despre marele arhiepiscop Andrei baron de Șaguna.

Ioan A. Muntean, harnicul învățător din Musca (ppiatul Șiriei) după lungi și grele suferințe, împlinind numai 44 ani de viață și 25 de funcțiune, a adormit în Domnul. În mormântarea s'a făcut Mercuri, în 20 l. c. n. cu cinstea cuvenită unui vrednic lucrător în ogorul școlii române. Prohodul l'a oficiat P. On. D. protopop al Șiriei M. *Lucuța* asistat, de opt preoți. Răspunsurile funebre le-a cântat corul învățătorilor din tract, cari s'au prezentat până la unu ca să dea cinstea cea mai de pe urmă iubitului lor coleg... Pe răposatul îl deplânge n-consolata soție cu *opt orfan!* — În veci pomenirea lui.

Logodna lui Anatole France. Marele scriitor francez Anatole France, care se apropie de al șaptezecilea an al existenței sale, e un bătrân foarte vîguros. El s'a reîntors de curând din Argentina, unde a ținut o serie de conferințe. France aduce din Argentina un nou prinos de glorie, plus o tinără și fermecătoare logodnică, artistă din trupa Suzanne Desprès, care se afla în turneu prin America chiar pe prilejul conferințelor lui Anatole France. I-am trimite și noi felicitările noastre marelui scriitor, dacă s'ar însărcina amicul Adolphe Charnet să i-le transmită.

Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perii de dinți, praful de dinți, creme de gură, prafuri pentru dame, Cremă de obraz, cosmetici, sponghii și instrumente de gumă. Totfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui *Burger Frigyes* cu firma: *de la un corn» în Kolozsvár.*

Concerte, petreceri.

»Secția industrială a Reuniunii economice române din Orăștie« invită la producțiunea teatrală împreună cu joc ce o va aranja Sâmbătă, în 23 Octombrie st. n. 1909 în sala hotelului »Transylvania« din loc. Inceputul precis la 8 ore seara. Preț de intrare: Logea: 10 coroane; locul I 2 coroane; locul II 1 cor. 60 fil.; locul III 1 cor. 20 fil.; loc de stat 1 cor.; galeria 40 fil. Bilete se vînd înainte în prăvălia dlui Ioan Lăzăroiu (piața mare) — și seara la casă. Venitul curat e destinat fondului propriu. Suprasolviri marinoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaistică. Tăranii vor avea joc separat! Program: I. »Un leu și un zlot«, comedie într'un act, de D. R. Rosetti (Max). Persoanele: Evdochie Trifan, d. Dumitru Jurca. Tasache Sărăcilă, d. Anton Balomiri. Mișu Anesti, d. Ioan Bărboiu. Tertipof, d. Cornel Moldovan. Dna Tarsila Trifan, domnișoara Teresia Lössel. Natalița, fiica sa, dșoara Mărioara Morar. Lina, servitoare, dșoara Elena Criștiu. II. »Pentru săraci«, scenă comică, de D. R. Rosetti (Max). Persoanele: Domnul Nae, d. Dumitru Jurca. Doamna Zita, dșoara Teresia Lössel. Domnul Petrescu, d. Antoniu Balomiri. După teatru urmează joc.

Felurimi.

Strămoșii. S'au dus bunele vremuri patriarcale, cu strămoși cinști, plini de scrupule, cari confundau omul cu opera, și atribuiu romanțierului toate calitățile și defectele eroilor săi.

Actualul administrator al Comediei franceze Jules Claretie povestește câteva amintiri despre bunicul său, care era un om foarte cum se cade. El nu putea să sufere pe romanțierul Ponson du Terrail, autorul celebrului roman »Dramele Parisului«, fiindcă prea făcea mulți fâlhari și uci-gași. Bătrânul Claretie credea că Ponson du Terrail e un sclerat. În zadar căuta nepotul său să-l convingă că autorul lui Rocambolle e un băiat admirabil, care n'are de loc aface cu pușcăriașii din roman.

— Nu! nu! repeta bunicul, un om care inventează povestea acului otrăvit nu poate să fie un cinștit: Știi tu ce e ala, un ac otrăvit? Il înfigi într'un fotoliu, și să stea acolo pe bietul om pe care vrei să-l moștenești și fără să afle nici numele, nici chiar crima vinovatului, milionarul moare din această înțepătură. Ce invenții! E înspăimântător!... Nu, n'aș întinde mâna, pentru toată lumea, unui om care a scris așa ceva!

Bulevardele pariziene. Cine n'a auzit de celebrele bulevarde pariziene, pline de oameni și de străini, toată ziua, iar seara strălucitoare în razele reclamelor luminoase? E o învâlmășeală pe aceste nesfârșite bulevarde, cari se țin lanț unul de altul, o învâlmășeală cum nu mai găsești aiurea decât în zilele de mai sărbători naționale sau cine știe ce evenimente însemnate. Acolo sînt înșirate vestitele teatre, sălile de cinematograf, berăriile, cafenele, magazinele balurilor americane, — în sfîrșit, toate atracțiile marelui oraș.

Printre cele mai interesante figuri pe cari le poți vedea pe marile bulevarde pariziene, sînt așa numiții »oameni sandwich«, — indivizi cari poartă pe spinare sau în cap, reclama vrunei prăvălii sau a vrunei preparat oare-care.

Cinci consumatori, foarte eleganți, cu monocul și jobene se așezaseră într'una din zilele trecute pe terasa unei mari cafanele de pe bulevard, celînd, câte-și cinci, aceiași foale umoristică. Păreau foarte absorbiți de lectura ziarului. Nici sgomotul bulevardului, nici trecătorii cari se opriseră în drum și îi priveau curioși, — nu le turburau pașnica cetire. La terasa de peste drum, alți patru domni eleganți citeau aceiași foale umoristică, foarte serioși și dînșii. Timp de două ceasuri, cei nouă consumatori cetiră fără nici o tulburare revistă cu pricina. Fiindcă directorul cafenelei îl cam luase la ochi (onorabilii nu băuseră decât câte un păhăruș de bere timp de două ceasuri) ei se sculară binișor, și plecară în corpore dealungul bulevardului, — cu gazetele desfăcute și cu monocul bine prins între sprîncene...

O manifestație originală. Două mil de șauferi au ținut să facă o manifestație ostilă judecătorului Hamelin din Paris, care i-a condamnat prea des la închisoare.

Manifestanții au sosit la fața locului noaptea și au demonstrat cu trompetele dela automobile. Poliția a operat numeroase arestări.

Economie.

Piața grânelor din Aradul-nou.

15 Octombrie 1909.

S'a vîndut azi:

grâu 800 mm.	14.20—14.30
orz 100 mm.	6.70—6.80
ovăs 100 mm.	7.10—7.20
secară 100 mm.	7.10—7.20
cucuruz 0) mm.	5.80—5.40

Prețurile sunt socoite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.
Budapesta, 7 Octombrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul

Oriu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățanesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitatea I. — — — — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitatea mijlocie — — — — —	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitatea I. — — — — —	14 » 75—14 » 95 »
Ovăs de calitatea I. — — — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăs de calitatea a II. — — — — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFII.

A apărut la Blaj *Revista politică și literară* Director-proprietar-editor: Aurel Ciato, cu următorul sumar: Aurel Ciato, Cu vizir deschis. I. Agârbiceanu, O poveste din sat (nuvelă). Hyperion, Văd groapa sorșii; Sara (poezii). Dr. Cassiu Maniu, Democratismul vieții politice. Ioan Adam, Prin vremuri (Feerie simbolică pentru teatru). A. Cotruș, Toamna (poezie). Liviu Reberanu, Talerii (nuvelă). Dr. Ștefan Pop, Din istoria catehismelor românești vechi. Aron Cotruș, Pe drumurile vieții (poezie). A. Ciato, Tactică compromisă. Dr. V. Nițescu, Glosse. Al. Ciura, Cronica literară (Caton Theodorian). vn. Serbările dela Alba-Iulia. A. C. Note politice (Liga balcanică; Partid moderat român. * Informațiuni.

Poșta administrației.

Gheorghe Peia, econom, Vraniuț. Nu datorezi nimic.
Nicolae Roșu alui George, G. Hodoș. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Iulie 1909. Mai ai de plătit 2 cor. pe 1909.
Teodor Nici, Șustaroveț. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1909.
Maria Botică, Ciacova. Am primit 1 cor. abonament până la finea anului 1909.
Nicolae Sârbu, Ghioroc. Am primit 4 cor. abonament până la finea anului 1909.
Dr. B. utus Macaveu, Timișoara. Mai ai de plătit 6 cor. pe anul 1909.

Redactor responsabil Iuliu Gîrgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons

A N U N Ţ.

În prăvălia subscrisului imediat se primește

un ucenic
din familie bună română care pe lângă limba română mai poșede și cea maghiară. Condițiuni favorabile, cari se vor stabili ulterior între mine și părinții băiatului.

Petru Bărsan,
comersant în Bozovici.

A N U N Ţ.

În cancelaria subscrisului află aplicare imediat

Un candidat de avocat,
cu praxă bună,

pe lângă condițiuni favorabile,
Caransebeș, la 18 Octombrie 1909.

Dr. George Labonțiu,
avocat.

Vânzare de moșie!

Moștenitorii lui Iosif Hoch, anunță că sînt hotărîți a-și vinde moșia prin licitațiune publică, celui care ar oferi mai mult, având în vedere că la licitația din 15 Aprilie a. c. cel care cumpărase moșia, n'a putut satisface îndatoririlor luate asuprași.

Noua licitațiune se va ținea în 15 Noiembrie st. n. 1909, la 10 ore a. m. și anume asupra următoarelor obiecte:

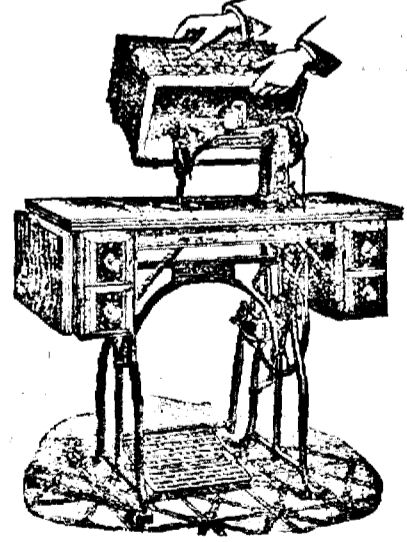
1. Bucata de pământ parcelată amintită în planul de parcelare și ofertul de vânzare care a apărut în »Foaia economică pentru Transilvania» (Landwirtschaftlichen Blätter für Siebenbürgen) la 13 Decembrie 1908 Nr. 50, aflătoare în hotarul comunei Bell, cu excepția parcelelor 5, 6, 8, 10, 11, 14 a, 15 a, și 16 a, cari au fost lăsate afară. Teritoriul de vânzare are o suprafață de 91 jugăre catastrale și 1373 stângini □.
2. Bucata de moșie parcelată și amintită în același organ și aflătoare în hotarul comunei Burberg, cu o suprafață de 78 jugăre cat. 45 stângini □.
3. Bucățile designate în planul de parcelare și ofertul de vânzare sub titlul »Pășuni» și »Vii de vânzare», aflătoare în hotarul comunei Bell, și cu un teritor aproximativ de 100 jugăre cat., care e foarte acomodat pentru pășune ori plantații de viță, iar de prezent e pământ arător și livadă.
4. Pământul aflător în hotarul comunei Bell, pe plaiul »Sub țarmure» constător din ogoare și livezi cu un teritor aproximativ de 22 jugăre cat. și 292 stângini □.
5. Grădina »Burggarten», în intravilan cu un teritor de 3 jugăre cat. și 600 □ stîng. plantat cu pomi roditori.

Moșia ce se va licita se poate vedea ori-cînd.

Informațiuni asupra prețului și condițiilor de licitație se vor comunica la începerea licitațiunei prin iscălitura proprie — se pot lua dela

Heinrich Wagner,
proprietar în Bell (Bohya),
(comitatul Nagyküküllö).

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

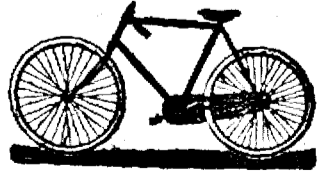
Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER
măiestru mecanic
FEHÉRTEPLOM
Schillergasse 8.
lângă »Burg».

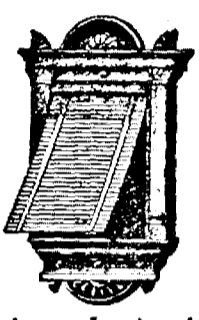
Își recomandă on. public din loc și provincie marele său atelier mecanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot-felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singurătice de mașini și biciclete.
Prețuri moderate Serviciu prompt.

TÖRLEY PEZSGŐ

Fabrică aranj. cu instalație electrică.

B. Skrbic Zagreb

— Ilica Nr. 40 —

recomandă renumitele sale rolete de scândurițe, de lemn și graduate și rolete de fier pentru uși la prăvălii etc., rugând a da mai multă atențiune acestei firme solide.

Catalog de prețuri și prospecte se trimit gratis.

Dosa Farkas

fabricant de biliard

Kolozsvár, Vezelényi Miklos-u. 7.

Depozit de biliard gata Pregătesc mese de biliard și le reparaz

atât în oraș, cât și în provincie, imediat. Țin în depozit bastoane de biliard (daco), chiulele de biliard de bansolin și fildeş (os de elefant), apoi: cretă, piele de biliard, și orice alte lucruri trebuincioase. Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru cafenele, cofetării și locuințe.

Celce dorește a avea
RACHIE
ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul
Radovan Popovits, Ujvidék 83.

CARTEA
din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.
Prețul acestei cărți e 6 cor.
Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.
Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința publică, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni
din palatul de pe Andrásy-tér nr. 14,
Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în ori-ce cantitate, transportați aici și primește angajament pe întregul sezon ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin Telefon nr. 139 la firma:

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni
Arad, Boros Béni-tér nr. 2.
(Cassa Kneffel).

Fondat la 1879.

Bittner János

fabricator de articole bisericesti din aur, argint și din tot felul de metale.

Recomandă în atențiunea onor. preoților monumentalele sale obiecte bisericesti originale și în stil ourat, precum și aurătura și argintătura executată prin foc și nefalsificată. Aurătura prin foc dela 21 cor. în sus.

Fabrica:
Budapesta IX., Lónyay-utca 23.

La dorință escurgem la fața locului.
Catalog Eare și ilustrat trimitem gratis și franco.

Josef Müller & Comp., Mediaș-Medgyes. Birou tehnic și întreprindere de zidit pentru zidire de beton și beton de fier; depozit de lucrări de ciment. Primește și pregătește tot felul de construcțiuni de beton de fier: așezarea de padimente fără închieturi, depozit stabil de țigle pentru acoperit din ciment, barere pentru trepte, plăci de ciment, și pietrii-beton pentru fântâni.

Cine a făcut biserica din Pocola?

— Mulțămită publică. —
(Continuare.)

Oradea-Mare. Veturia Oancea, Antonia și Dr. Bunea (membrii fondatori) câte 100 cor. Dr. Lazăr, »Bihoreana« câte 50 cor. Prea C. Sașile Mangra 30 cor. Iosif Tărău, Ioan Papp, comitatens câte 20 cor. Toma Păcala, N. Grege, Dr. Nestor Porumb, Dr. Gh. Roxin, Paul Șie, Dr. Iustin Ardelean, Nicolae Papp, medic, câte 10 cor. Andrei Horváth, Gheorghe Papp, Ionel Bunea, Petru Pantea, Dr. Nicolae Popoviciu, Dr. D. Mangra, Dr. C. Papp, G. Paras, Avram Papp, Mihai Popa, câte 5 cor. Nicolae Fîru, Ioan Petra, Ioan Papp, birjar, V. Săbi, Miti Papp, câte 3 cor. Vasile Popoviciu, Dr. Barbu, Z. Pantea, Iosif Diamandi, Nicolae Rodanovici, S. Klitns, Ioan Papp. ofician de medic, Ghizela Papp, câte 2 cor. N. N. (Nicolae Papp, director de finanțe) 1 cor. Total 522 cor.

Tinea. Dr. Iustin Papp (membru fondator) 100 cor. Dr. Isaia Ardelean 30 cor. Sever Papp 5 cor. Romul Barbu 20 cor. Dr. Andrei Ile, Nestor Papu, câte 10 cor. Emil Birtolan 2 cor. Alexandru Barbu 1 cor. Total 198 cor.

Orăștie. »Ardeleana« 100 cor. (membru fondator), I. I. Lăpădatu, Vulcu. Bogdan. Dobrea, Dr. David, câte 5 cor. I. Moța 4 cor. I. Mihaiu, Iuliu Damian, Dr. Dobo, Dr. Erdélyi, Dr. Enea Popu, V. Domșia, Baicu, Fleșereu, M. Racolța, Dr. A. Oprea, Manole, câte 2 cor. Rațiu, G. Bogdanescu, Adam Cristea, D. Martin, Dr. Pop, N. Alex, G. Baciu, A. G. Muntean, Artemiu Pașai, S. Cărpinișan, N. Opincar, N. N., Ioan Bănciu câte 1 cor. Total: 167 cor.

Jocsa-Română. Petru Vuc și soția Elena 100 cor. (membru fondator), Biserica gr. or. rom. 30 cor. Dr. Zaslo 6 cor. Iancu Stan, G. Draghiciu, Iosif (nedescifrabil), câte 5 cor. Demetiu Bruneș, Mirou Popoviciu câte 3 cor. Cost. Aflat, G. Părvu, Nicolae Antilă, câte 1 cor. Total 160 cor.

Robogani. Elie Moga 20 cor. Iosif Schwimmer 5 cor. Florica Moga, Comuna bisericească, câte 3 cor. Total 35 cor.

Galsa. Iuliu Groșorean, Ioan Reznovan, câte 10 cor. Gavriil și Maria Ardelean 6 cor. Traian Terebenț 4 cor. T. Cherechean 5 cor. Petru Popescu, Nicolae Draganca, câte 2 cor. Dr. Suciu Gheorghe Dârle 1 cor. Total 43 cor.

Nicolințul-Mare. Sft. biserică gr. or. 20 cor. Antonie Popoviciu 10 cor. Iosif Agadișean 8 cor. Seidecher Carol, Costa Mașorcu, Cojocar Antoniu, Melca Damaschin, câte 2 cor. Pinchiș Vasile, Nicolae Jurcu, Cusman Petco, Clepan Simion, Crăciun Traian, Sarafinescu Costa, Vișentie Minda, Petru Truia, câte 1 cor. Rachistovan Adam, Cojocar Petru, câte 40 fil. Total 80 fil.

Talpa de sus. Vasile Cap, paroh 20 cor. **Ternova.** Iustin Popa 10 cor. Ană Ignuța 1 cor. Total 11 cor.

Teneriș. Cornel Foltuțiu, Iuliana Foltuțiu, câte 5 cor. Comuna bisericească, Comunitatea urbană, câte 4 cor. Total 18 cor.

P. Câmpani. Ioan Papu 10 cor. **B.-St. Martin.** G. Cristea, 10 cor. **Cișora.** D. Vușcan, 3 cor. Copăceni, T. Popoviciu, 2 cor. **Cașdeni.** G. Sărac 5 cor. I. Botiș 3 cor. I. Gurberti) A. Golea 2 cor. (Hidișelmand), Ioan Pinter 4 cor. (Remete) I. Popoviciu 3 cor. (Rotărești), T. Vușcan 3 cor. (Bucuroaia), T. Nagy, 2 cor. Tarján).
(Va urma).

Medic român în Karlsbad.
Dr. Enea Nicola
Karlsbad, Haus Feigenbaum
— vis á vis de Mühlbrunn. —

DUMITRU MUREȘIAN,
instituit Cromo-Litografic.
— TIMIȘIOARA, —
Temesvár, Balázs-tér.
(sub banca »Timișiana«).

Telefon 247. Telefon 247.

Primește toate lucrările spaținătoare acestei branșe, precum: **scompturi, planuri, hârtii de epistoale, placate și vignete, mape, nu altcum și anunțuri de cununie, bilete de vizită, invitări la baluri și — concerte, etc. —**

Efectuează multiplicarea cea mai promptă a mehanic-autografeilor, pe lângă prețurile cele mai favorabile.

Si sprijinim instituțiunile românești căci numai așa vom înainta!

„SĂTMĂREANA“
Institut de credit și economii societate pe acții în Seini — Szinyérváralja.

Concurs.

»SĂTMĂREANA« institut de credit și economii, societate pe acții publică concurs pentru ocuparea unui post de oficial dotat cu 1200 coroane salar anual și tantiemă statutară.

Eventual pentru un post de practicant cu salar anual de 900 coroane.

Funcționarii neînșurați au cortel comun gratuit cu încălzit și luminat în casa institutului.

Reflectanții la postul de oficial au se documenteze o praxă de bancă de ce puțin un an; reflectanții la amândouă posturile vor dovedi că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară și că posed deplin — în scris și vorbire — limba română și maghiară, eventual și cea germană.

Alesul are se-și ocupe postul — cel mult — până în 1 Decembrie.

Recursele înzestrate cu copile de documente se vor trimite la adresa Direcțiunii institutului în Seini (Szinyérváralja) până în 30 Octombrie c. st. n.

Seini, la 12 Octombrie 1909.
Direcțiunea.

FESTES!

In atențiunea parohilor!

Szentgyörgyi Oszkár
pictor de firme de embleme de biserici și auritor în **Marosvásárhely, str. Kossut Lajos 26.**

Săvârșesc orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Insemnez că pictarea bisericilor am studiat o în decurs de mai mulți ani în București și celelalte orașe mai mari ale României și așa e esclusă orice incorectitate în executare. — La dorință, desemnuri porto-franco.
Cu distincă stimă:
Szentgyörgyi Oszkár.

Pruni bosnieci.
„Impărăteasa Balcanului“.
și
„Regina Bosniei“.

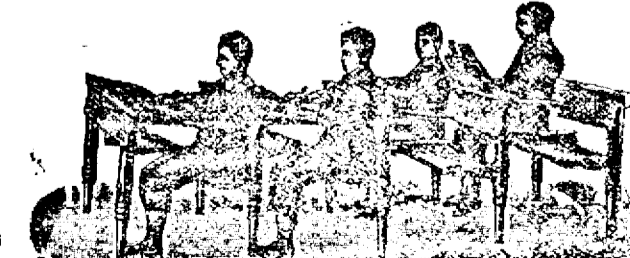
Sava T. Kojdič, Brčka (Bosnia).

Recomandă varietățile cele mai nobile și fructifere de
altoii de 2—3 ani,
tari și sănătoși cultivați în Bosnia.

Altoii mei de pruni se găsesc în cele mai însemnate grădini de pruni din Bosnia.

Premiați cu diploma primă a ministerului de agriultură bosniac-herțegovinean precum și la expoziția din 1896 în Budapesta, în 1908 în Viena și la expoziția universală din 1900 în Paris cu medalia de argint.

FEIWEL LIPOT utodai
Budapest
IX. Ipar utca 4.

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de birouri
și fabricare de instrumente gimnastice.
Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : farmacia : :
Debreczen : : Arany egyszerve

Medicament
pentru vopsirea
părului.

Numai există reumă!
Cine voeste să soape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc
(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

MUSTAȚA E PRUMOASA
dacă întrebuințezi
POMADA HAJDUSAG
cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii necontaminate. Efectul se vede foarte în scurtă vreme și în siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fl. Prin poștă se trimite numai 3 borcane ca 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Neumann Károly

atelier de zugrăvire pe sticlă, paleilor de sticlă și stabiliment de fabricarea ogliazilor
Nagyvárad, Teleki-utca 11.
Adresa telegrafică: MŪIPAR NAGYVÁRAD.

Fereștri pentru biserici zugrăvite artistic. Lustruire modernă în color, din opal american etc. și din alte soluri de sticlă, încadrate în plumb, aramă și argint. Lucrări de sticlă aurită și argințită pentru zidiri, mobile etc. Zugrăvire de embleme. — Mozaic italian și american. — Atelier cu instalație electrică pentru poleitul sticlei; poleire în toată forma și mărimea. — Cadre străvezii și din sticle de ogliazi. — Fabrică de oglinzi. — Plănușe și aranjază vitrine moderne. — Magazin de oglinzi și sticle colorate.

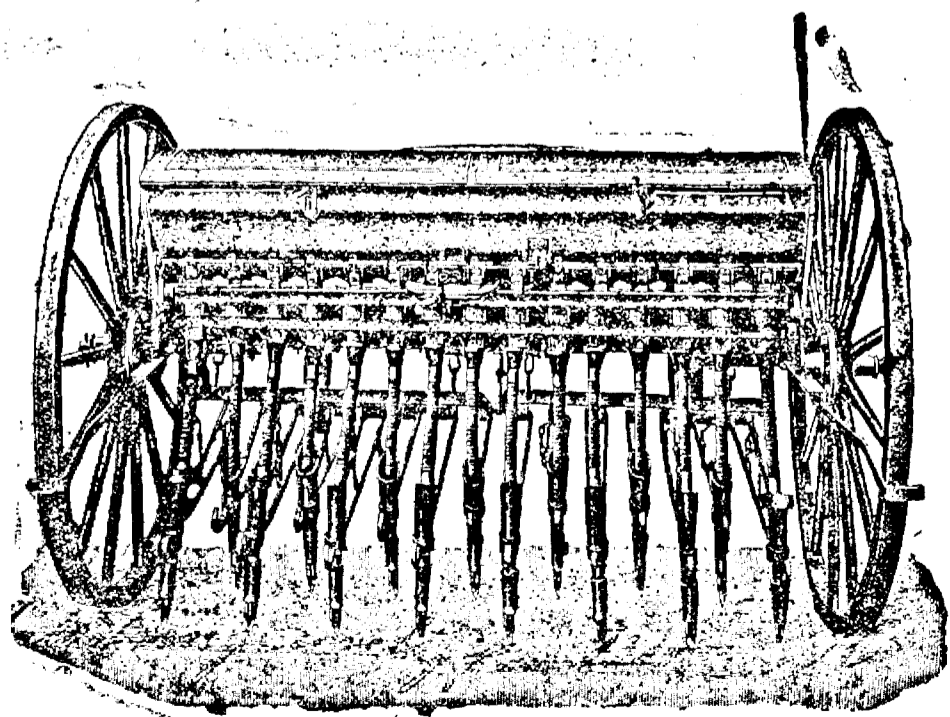
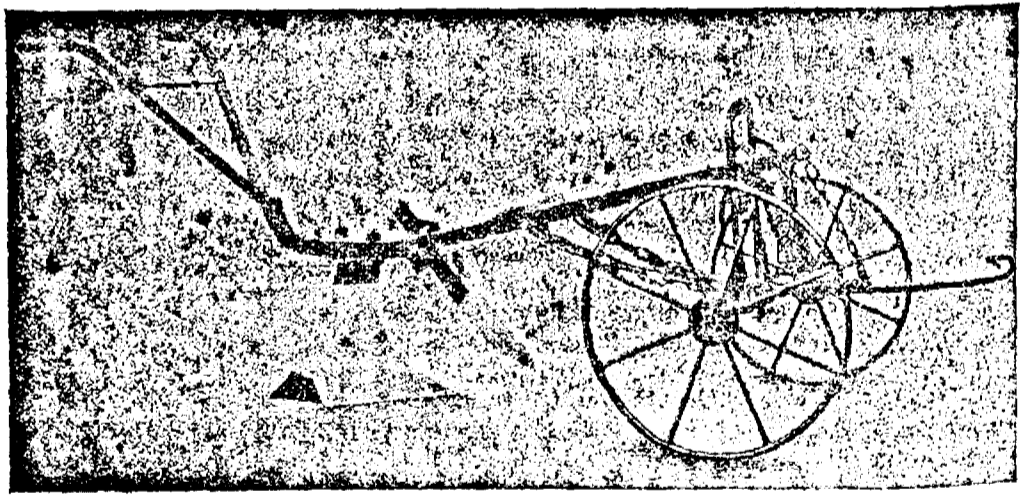
TRISKA J.

Primul depozit de plane — din tot Ardealul — Cluj — Kolozevár, Sétatér-utca Nr. 10.
Recomandă pianurile și pianinele sale provenite din fabricile celebre din țară și străinătate, precum și atelierul său de reparat instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repară repede, prompt și ieftin cu mijloace moderne — PLANURI CU CHIRII IEFTINE.

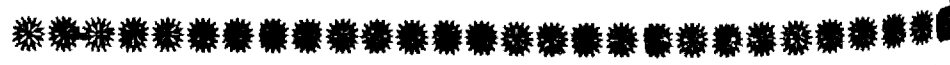
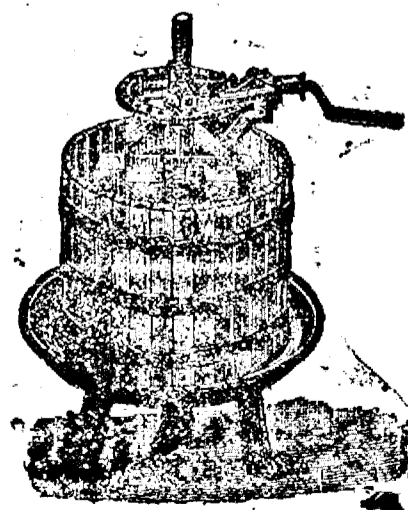
La „Sapa de aur“ Telefon nr. 604.

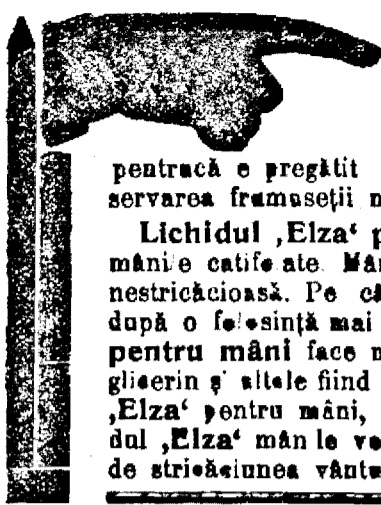
Frații BURZA ARAD, BOROS BÉNI-TÉR 1. Fierărie, arme și mașini economice.

Recomandă
magazinul lor bine
asortat de fierării
și
tot felul de arme și
mașini economice
cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

Preț-curent la dorință trimitem gratuit și franco.

Mâna fiecăruia poate fi frumoasă dacă o îngrijește destul. Cel mai bun mijloc pentru îngrijirea mânilor este **Lichidul „Elza“ pentru mâni** pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru conservarea frumuseții mânilor.

Lichidul „Elza“ pentru mâni după o folosință de 8 ori face mâni catifele atate. Mâni e roșii după 8 zile le înalbește. E cu totul nestricăcioasă. Pe când glicerina, crema de glicerină și altele, după o folosință mai îndelungată înegresc mâinile, lichidul „Elza“ pentru mâni face mâinile albe ca zăpada. Glicerina, crema de glicerină și altele fiind de joasă sunt nepăcurabile și grețoase. Lichidul „Elza“ pentru mâni, îndată să se așearbe. Dacă folosiți zilnic lichidul „Elza“ mâni le vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scutește de stricăciunea vântului.

Prețul 30 fileri.

Se poate căpăta **Kertész Ernő** — farmacia la — la preparatorul **Szabadka, Szeged ut.** St. Anton de Padua

Magazin principal la **Vojtek și Weisz** droagerie în Arad.

ASCULTAȚI povețele mele!!!

Ca fiecare femeie să fie bucurătoare de renumele bun al bucatăriei sale, și ca acest renume să nu fie știrbit, își alege aromatate (dresurile).

Cel mai bun aromat e ardeul pat. a lui **KÁLMÁN „Biborpaprika“**

care nefiind tare, dă mâncării culoare excelentă și aromă minunată. Chiar și suferinșilor de stomac le este nestricăcioasă. Se poate căpăta numai în pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 chilogr. 6— cor. 1 cutie de 1/4 chilogr. 1-80 cor.
1 „ „ 1/2 „ 3-30 „ 1 „ „ 1/8 „ 1— „

— Se poate căpăta dela oricare băcănie și prăvălie de coloniale. — Potțiți și cercați! Nenumăraose epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24.

De prezent cea mai ieftină și cea mai bună **Pumpă pentru tragerea vinului,**

se găsește în organizațiunea inventată în anul 1872 a lui **ANTON OSTHEIMER,** fabricant de mașini în **VERSEZ—Vrșet, Urbáni-ut.**

O pompă pentru tragerea vinului cu prețul 96 cor., o pompă pentru tragerea oțetului prețul 100 cor.

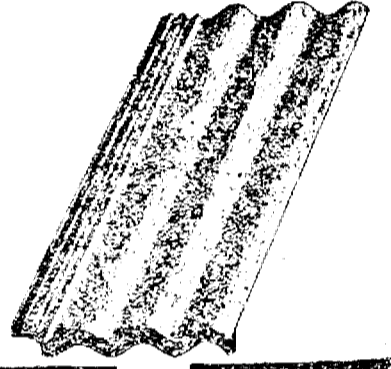
Pumpele acestea se pot folosi și la stingerea focului și udatul grădinilor. Consumă pe oră 50 hl.

In atențiunea celor ce zidesc case! și a proprietarilor de vii!

Fabrică de cement în Pâncota, LENGYEL SANDOR és Társa.

Telefon Pankota 9.
Primește spre lucrare cu beton beton de fier: iesle în grajduri, bazine pentru apă și comină, etc. fântâne și alte canale; fundamente și altele.
Liferează: țevii de cement în diferite mărimi, țevii de fântână, țigle pentru acoperiș, valaie spre diferite scopuri, vase de apă de ploaie și pentru stropirea viței, plăci de cement, cement de portland ș. a.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, reșter pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc în momentul în ziua morții întimplite;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, coștite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz ovăs, viș (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmci mătreașuri, iabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală **„TRANSSYLVANIA“** în Arad
Strada Széchenyi nr. L — Telefon nr. 299.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul grâu, secara, ovăzul și toată economia!

Asigurați: viața, reșter, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra înfrățirilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

In laboratorul medical „Erdélyi“ a lui **Papp György**

din Cluj — Kolozsvár, piața Mátyás-király 5. (Lângă prăvălia Akoutz Sándor.)

Se pot căpăta:
Ochielari conform prescrierii medicale sau pe ales dela 70 fil. în sus
Telescoape și ochiane pentru teatru — dela 5 cor. în sus.
Bandagii, legătoare pentru pânțec, etc. clorapi de cauciuc se pregătesc după măsură.
Termometre pentru chilli, case și băi.

Irigatoare ajustate complet dela 3 K în sus.
Injectoare dela 30 fil.
Legătoare „Diana“ ajustate dela 2 K în sus.
Articlii „Olana“ 1 pachet, (6 buc.) 60 fileri.
Pesarii conform prescrierii medicale.
Specialități de beșici de gumă.
Primește ori-ce reparații și acutiri de bransa aceasta cu prețuri moderate.

— Nu e permis —

să lipsească din nici o casă românească „GRAMOFONUL“, care înveselește toată casa. Isvorul cel mai ieftin de al procura e marele comerciant de mașini de vorbit pentru — Ungaria și România. —

Toth József — SZEGED, Könyök utca 3 szám. —

Se vinde cu condiții de plăture în rate. Pe lângă garanția. Au sosit înregistrări nou românești, cântări și muzică cu forță naturală. — Prețul curent se trimite gratuit. — Se caută contra vânșatori — Corespondența se face în limba maghiară, germană și franceză. —

Schwalb Kálmán și soț.

fabrică de metale, de cii-
:: sornice de turn și de ::

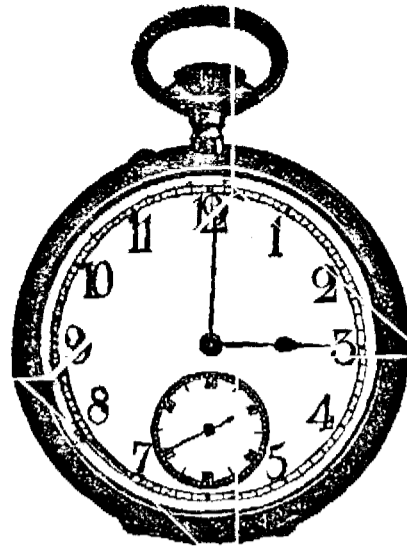
lanțuri patentate.

BUDAPESTA
VII. Strada Dembinszky 32.

Se fabrică lanțuri patentate, din aramă tare presate prin ce posed o capacitate ire-sistibilă; precum și lanțuri îmbrăcate în aramă roșie pentru decorat mobile, în toate formele.

Fabricație de prima calitate și unică.

Catalog ilustrat la dorință gratuit u șifracu.

Cele mai bune

orologie

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaerice

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Fondată la 1840.

Werner

fabrică de plane, pianine și cimbale,
aranjată pe putere de mașini
Pozsony — Pressburg.

Pregătește numai **instrumente muzicale** de pri-mul rang. Pe lângă garanția solidă expediază și cu favorul de plății în rate lunare.

Prima fabrică germană vieneză de plane, pianine și cimbale.

Preț-curent cu provocare la acest ziar se trimite gratis și franco.

Adresa telegrafică: CLAVIER WERNER-POZSONY.

Mășină de spălat, Weltwunder

cea mai bună și ieftină în lume.

Prețul cor. 40.—

Se cumpără dela toate fierăriile mai de seamă sau direct dela

Societatea „Weltwunder Company“

WILHELM OBERTH

Mediaș — Medgyes (Transilvania).

— — — Prospecte trimite gratis. — — —

La trimiterea înainte a cor. 40.—, mașina se expedează franco.

La apotecarul CORNEL N. DEMETER

în Orăștie — Szászváros (lângă bisericile evang. reform)

se capătă următoarele preparate de mare folos:

I. Preparate medicale folosite de cei mai vestiți profesori și medici, recunoscute de cele mai bune!

„Dolicin“ Mulți bărbați, femei și copii — cari deja să simțiau în gura morții și folosind tot felul de leacuri, nu să puteau scăpa de cumplita tuse, nădușală (asthma) și tuse sacă, cetiră în fine despre admirabilul „DOLICIN“ care are efect de minune contra tusei, răgușelei, durerii de piept, otitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei reci și folosindu-l, se vindecă! La copii și la copile contra tusei măgărești are efect admirabil! Efect asupra apetitului! Întărește corpul! Flegma o topește încât mai ușor să rupe! Ferbințele și asudatul de noapte le înceată; — mărește greutatea corpului, deci contribuie mult la însănătoșare. Prețul este 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic. Reuma, ischias, dureri de oase, — podagra! Știut este că morburile aceste ce dureri teribile cauzează, încât pe lângă întrebuițarea diferitelor medicamente, partea cea mai mare a morboșilor cercetează și diferite băi, — și în multe cazuri și acelea-s, sau fără folos sau cu puțin. Chiar niște bolnavi cari suferau de oase, podagră, reumatism, răceli de cap, dinți și nervi, — precum și scrimțituri, ba chiar și de aceia cari suferau în morburile de acestea ca: reumă învechită, a cărei durere tot să mută când în mâni, când în picioare, când apoi în spate — și folosind diferite băi fără de nici un rezultat — ca probă au întrebuițat și „CASPICUL“, carele aplicându-l l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se de groaznicile acelea de dureri! Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Puțini oameni sunt cari în tinerețele lor să nu fi avut așa numitul „morbul tinerețelor“ care neglijându-se, mai târziu se ivesc rezultate neplăcute și periculoase, precum răgușala sifilitică, durere de oase, excese și zgrăbunțe pe față și pe corp, precum și rane sifilitice.

Foarte mulți cari suferau în boalele acestea, întrebuițând „KALJODSARSA-PARILUL“ l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se și tămăduindu-se de aceste morburile grele! Prețul sticlei este 2 cor.

Centaurin. E de minune câți oameni sufer de durere de stomac, sgârșiri, greață, puțină sau chiar nici o poftă de mâncare, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, greață și vomare. Știut este cumcă stomacul are cea mai mare funcțiune la susținerea sănătății și vieții — căci dacă acesta nu e în stare să nutrească pe deplin corpul — atunci pierzând din puteri — să nimicește corpul.

Este dovedit că la astfel de boale „CENTAURINUL“ este de mare efect. „Centaurinul“ e introdus în fieștecăre familie ca leac de casă, încât la orice boală sau dureri și sgârșiri de stomac, numai decât să întrebuițeze! Prețul este 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburilor, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de inchiderea scaunului, numai decât comande „LAXBONBONS“-ul, având efect admirabil. E foarte plăcut de luat, fiind zaharicale dulci, pe care și copiii le iau bucuroși. Prețul 80 fileri.

Pentru toate scrieți, trimițând banii înainte, ori cerând să vă vie cu ramburs (plata la scoaterea dela postă), dela

Esență contra bătăturilor (ochi de găină). Prețul 80 fileri.

Prav contra opăritului la copii. Prețul 60 fileri.

Prav contra asudatului la mâni și picioare, 60 fileri.

Unsoare contra rîtelor. Cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fil.

Picuri pentru sculament (Tripper-kankó), 1 cor. 20 fil.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahăr rafinat, 1 pachet poștal de 5 kilo: 7 coroane —

II. Preparate cosmetice. Pentru frumusețe și curățenie! — — —

Cream de benzoe mygdale, pentru conservarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și finețe deosebită! Delătorează tot felul de pete, bubine, pistonii (mitesser) de pe mână și față, netezește și sbârșiturile. Conține nestrucicacios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale, excelent. Preparat din materii fine și mirosuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea! Prețul 70 fil.

Poudre-Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu se observă că fața e pudrată. Întrebuițată cu creamul de benzoe mygdale, scuteste de urmările neplăcute ale vântului și soarelui! Este în culoare albă, roză și galbenă. Prețul 1 coroană.

Veturien-Parfem. Veravioletta, cel mai fin parfum de vioarele, lă-crămioare și scumpie (iorgovan). Prețul 1 coroană 60 fil.

„Ideal“, cel mai nou parfum. Prețul 2 coroane.

„Apa de gură Cremsier“. (Albă sau roșie), delătorează durerea dinților, întărește dinții și gingiile, delătorează mirosul greu din gură! Întrebuițată cu pravul de dinți „Cremsier“ face dinții foarte frumoși! Prețul 80 fil. — Pravul de dinți „Cremsier“ face dinții albi. Prețul 70 fileri. — Perii de dinți, fine. Alegere mare.

Esență de China: contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1 cor. 40 fil. — China tannopomada: pentru creșterea părului. Prețul 70 fil. — Olen de nucă: extract de nucă oleică, pentru păstrarea părului. 1 sticlă 80 fileri.

III. Extracte pentru a vă face singuri tot felul de beuturi răco-ritoare și întăritoare, cum și rum și licuer! — — —

Cine vrea să-și pregăti singur beuturi bune și ieftine, ba și rum și licueruri foarte fine: întrebuițeze aceste extracte!

Îți poți face: Rachiul de drojdie. Beutura dulce de vișine. Rachiul de bucate. Borovicica. Rachiul de prune. Șlivoviță. Rum fin pentru thee.

Apoi licueruri: Allasch. De pere, cireșe. Maraschino. De vanilie!

Prețul pentru a prepara 1 literă costă 40 fil. din oricare extracte!

Apotecarul CORNEL N. DEMETER, Orăștie - Szászváros.